

*Хашем ДАДЖАНІ,
Надзвичайний і Повноважний Посол
Палестини в Україні*

«МИ ПРАЦЮЄМО В ДРУЖНІЙ ДЕРЖАВІ ТА З ХОРОШИМИ ЛЮДЬМИ»

– *Ваша Високоповажносте, Ви понад рік очолюєте Посольство Палестини в Україні. Це була складна пора для всього світу з огляду на пандемію COVID-19 та пов'язані з нею обмеження. Розкажіть, будь ласка, про основні досягнення посольства за цей час.*

– Звісно, епідемічний період спричинив чимало труднощів і досі є для нас викликом. Ні я – голова дипломатичного представництва, ні співробітники посольства не могли у звичному режимі виконувати свої обов'язки, реалізувати заплановану програму й досягати поставлених цілей, спрямованих на зміцнення двосторонніх відносин між Палестиною та Україною. Більшість із нас перехворіли, до того ж ми втратили пана Нідаля Ель-Коттоба – мого заступника, першого радника посольства, нашого дорогого брата. Попри це нам вдалося підтримувати комунікацію та робочі процеси бодай на мінімальному рівні, адже ми сподівалися, що ці трагічні події найближчим часом закінчатся, життя повернеться до норми й можна буде знову повноцінно служити нашій державі та людям у цій дружній країні.

– *Які основні перспективи роботи посольства найближчим часом?*

– У найближчому майбутньому ми мусимо виконати багато завдань, спрямованих на зміцнення двосторонніх відносин між нашими дружніми державами. Найбільше це стосується сфер торгівлі, економіки, вищої освіти, культури і, звісно, паломництва.

– *Пане Посол, Ви є другом України вже впродовж багатьох років, зокрема закінчили Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Нині чимало молодих палестинців здобувають вищу освіту в нашій державі. Ваша Високоповажносте, які напрями навчання найпопулярніші серед палестинської молоді в Україні? Які перспективи запровадження програм обміну?*

– Я надзвичайно щасливий бути випускником Київського національного університету імені Тараса Шевченка й пишаюся тим, що служу своїй державі та народу у вашій приязній країні. Висловлюю велику вдячність Україні, адже численні палестинські спеціалісти закінчили тутешні університети й нині обіймають престижні посади в державному та приватному секторах, а також працюють у країнах, де проживає палестинська діаспора. Дехто створив спільні українсько-палестинські сім'ї, одружившись з українськими громадянами. Ми по-справжньому цінуємо нашу шановану палестинську громаду в Україні, адже вона є важливим містком комунікації з українським суспільством, зокрема й у культурній площині. Слід зазначити, що чимало палестинських лікарів, інженерів і бізнесменів успішно працюють і у вашій державі.

На сьогодні в українських університетах здобуває освіту щонайменше тисяча палестинських студентів – більшість вивчає медицину, найбажаніший для них фах. Інженерні спеціальності – ще один напрям, якому надають перевагу палестинські студенти. Ми сподіваємося на зміцнення наших відносин з Україною в царині вищої освіти й усвідомлюємо необхідність підписання угоди про взаєморозуміння між міністерствами освіти обох країн, а також важливість заохочувати університети до підписування меморандумів про співпрацю у сфері наукових здобутків й обміну студентами.

– Попри складні обставини, рівень двосторонньої торговельної взаємодії між Палестиною та Україною незмінно високий. Які перспективи цього напрямку найближчими роками? Які царини мають найбільший потенціал для врізноманітнення торговельних відносин?

– Як ви знаєте, Палестина, на жаль, досі перебуває під окупацією Ізраїлю, який провадить колоніальну політику, а зокрема вживає заходів, що накладають обмеження на національну палестинську економіку та перешкоджають реальному економічному розвитку.

Проте попри численні виклики, з якими нам доводиться мати справу на Батьківщині, на додаток до пандемії коронавірусної хвороби, з якою зараз бореться весь світ, ми й далі працюємо над зміцненням двосторонніх відносин з Україною, а надто в торговельній, сільськогосподарській, освітній, туристичній і медичній сферах. Зокрема, прагнемо створити палестино-українську ділову раду.

Палестина імпортує з України різноманітні товари: деревину, залізо, борошно, олію тощо. Також деякі продукти експортують із Палестини. Хоча наша країна перебуває під окупацією, ми маємо інвестиційні можливості та сприятливе економічне середовище.

Безумовно, для розвитку й посилення співпраці необхідне сприяння від українського уряду, найважливішим у якому має стати полегшення про-

цедур отримання візи для палестинських підприємців і визнання акредитації палестинських банків. Ми прагнемо організувати візит торговельної делегації Палестини до України впродовж цього року й готові прийняти аналогічні українські делегації у своїй державі.

– 2018 року до Києва прибула делегація від Торгово-промислової палати Хеврону, тоді ж було проведено перший Палестино-український бізнес-форум. Яку роль відіграє посольство в налагодженні співпраці між українською та палестинською бізнес-спільнотами? Чи комунікує посольство з Торгово-промисловою палатою України?

– Ми пишаємося довготривалими відносинами між палестинською стороною і українською Торгово-промисловою палатою, які було започатковано 2002 року підписанням меморандуму про співпрацю. Попри непрості обставини, обидві держави зацікавлені в розвитку взаємодії та збільшенні товарообігу. Посольство ж відіграє надзвичайно важливу роль у реалізуванні спільних інтересів у різних царинах.

Як ви зауважили у своєму запитанні, перший Палестино-український бізнес-форум проводили в Києві 2018 року за участю представників торгово-промислових палат і підприємців од обох сторін.

У січні 2021 року я особисто відвідав українську Торгово-промислову палату та зустрівся з її президентом – Геннадієм Чижиковим. Ми обговорили шляхи розвитку й зміцнення відносин між Палестиною та Україною в торговельній і промисловій сферах, можливості збільшення обсягів товарообігу. Також варто зазначити, що ми досягли усної згоди щодо

обміну офіційними двосторонніми візитами й проведення в майбутньому бізнес-форумів між Торгово-промисловою палатою України й представниками палат усіх палестинських міст.

– Пане Посол, Палестина – це місце з довгою та величною історією, дім для святих реліквій, які захоплюють дух мільйонів людей у всьому світі, зокрема й українських туристів. Ваша Високоповажносте, як Ви оцінюєте туристичні зв'язки між Україною та Палестиною?

– Палестина завжди була центром політичного, культурного, соціального й духовного життя. Це Свята Земля, надзвичайно важливе місце для трьох основних світових релігій: християнства, ісламу й іудаїзму. Це колиска, де кожна з релігій розвивається, процвітає та приймає паломників з усього світу. Палестина – це земля миру, як і має бути.

Зв'язки між двома країнами та дружні відносини між українцями й палестинцями мають глибоке історичне коріння. Їхнім підґрунтям стало запровадження в Русі християнства. Відтоді паломництво – основна форма туризму, яка розвивається донині. Століттями українські паломники відвідують Святу Землю, зокрема Вифлеєм та Єрусалим. Утім, звісно, багато інших міст також варті уваги: Рамалла, Єрихон, Наблус, Назарет, Джанін, Хеврон. Там слід побувати ще й для того, щоб дізнатися більше про традиції християнських спільнот і спосіб життя палестинських християн – людей, які підтримують та оберігають святі місця.

На жаль, упродовж усієї світової історії наша Земля Миру не засвідчила справжньої, стійкої, тривалої злагоди. Поза сумнівом, вона мусить бути безпечною та відкритою для паломників усіх релігій і відвідувачів з усіх країн світу, доступ до святих місць має бути безперешкодний. Ми завжди раді вітати кожного паломника.

Сподіваємося, що ізраїльська окупація палестинських територій закінчиться якомога швидше й паломники, підприємці та гості зможуть відвідувати Палестину без обмежень.

– Україна підтримує план розв'язання ізраїльсько-палестинського конфлікту за принципом «дві держави для двох народів» і закликає до встановлення миру та безпеки на Близькому Сході відповідно до резолюцій ООН та норм міжнародного права. Наскільки вагомими для врегулювання ситуації є позиція України на міжнародній арені та голос нашої держави в міжнародних організаціях?

– Україна – цивілізована держава, а її громадяни дуже добрі та миролюбні. Україна підтримує дружні відносини з усіма країнами й народами Близькосхідного регіону, має високий рівень співпраці з ними в різноманітних царинах, серед яких найважливіші – торговельна, культурна, наукова й економічна. Така гідна позиція дає Україні змогу конструктивно долучатися до міжнародних зусиль, спрямованих на створення сприятли-

вого середовища для миру, безпеки та стабільності в регіоні, реалізування принципу «двох держав для двох народів» заради мирного співіснування, глобальної безпеки й зміцнення двосторонніх відносин в інтересах України та держав регіону.

З огляду на ці обставини й складні умови, у яких перебуває Близький Схід, ми закликаємо український уряд і далі підтримувати резолюції ООН та інших міжнародних організацій щодо дотримання прав людини, які, безумовно, має й палестинський народ, що перебуває в умовах окупації. Ми також закликаємо членів українського парламенту зробити внесок у міжнародні зусилля з досягнення справедливості для палестинців, які протягом десятиліть зазнавали історичної кривди від британського колоніалізму та нелюдяної ізраїльської окупації – це призвело до великого горя й тривалих страждань наших людей, які прагнуть свободи, безпечного й мирного життя із сусідами.

– Україна стала домом для великої палестинської діаспори. Під час ескалації близькосхідного конфлікту діаспора організувала акцію підняття палестинського прапора в Києві, Полтаві тощо. Якою нині є співпраця діаспори з посольством?

– Палестинська спільнота в Україні (разом із тими, хто приїхав сюди для навчання) налічує близько шести тисяч людей. Більшість палестинців проживає в головних українських містах, формуючи місток культурних, торговельних і економічних зв'язків між своєю державою та країною перебування. Також члени нашої громади відіграють активну роль в організуванні різноманітних заходів і беруть участь в усіх видах діяльності, спрямованій на розвиток і поглиблення двосторонніх відносин. Палестина живе в думках і серцях її синів і дочок із діаспори, їм болить за Батьківщину. Вони докладають зусиль для захисту свого народу, привертають увагу українського уряду та суспільства до страждань наших людей в умовах ізраїльської окупації. Члени палестинської спільноти в Україні роблять усе, щоб боронити наше законне національне право на свободу від окупації, право повернення на Батьківщину, на її суверенітет. Кожен із них відчув ті страждання, від яких потерпає наш народ, і ту історичну несправедливість, що сталася з нами в умовах насильницького вигнання з Батьківщини, пригнічення, переслідувань. Палестинці досі багато чим жертвують заради свободи. Наша громада в Україні заслуговує на велику повагу та вдячність, адже кожен її представник є посланником нашої держави та народу.

– Чи співпрацює посольство з мусульманською спільнотою в Україні, наприклад, з мусульманськими культурними центрами в різних українських містах? Який формат у такої співпраці?

– Безумовно, посольство налагодило міцні зв'язки з арабською та мусульманською спільнотами в Україні, а ще співпрацює з українською церквою,

позаяк палестинські християни є невіддільною частиною нашого народу (близько 21%). Наші відносини дуже дружні: у жовтні 2020 року я мав зустріч із патріархом Філаретом. Також ми підтримуємо контакти з культурними центрами, беремо участь у заходах, на які нас запрошують, і налаштовані розвивати та зміцнювати такі відносини.

– Міжкультурна співпраця держав і народів нині надзвичайно актуальна. Культурна дипломатія надає дедалі більше можливостей для транслювання позитивного іміджу країни, популяризування її історії та традицій. Чи застосовує Палестина інструменти культурної дипломатії у своїй зовнішній політиці? Які проєкти в цій сфері реалізувало посольство або ж до яких заходів, що їх організовувала українська сторона, долучалося?

– Особисто я переконаний, що культурна дипломатія – один із найефективніших засобів налагодження міжнародних відносин. Це також і комунікаційний місток, за допомогою якого народи пізнають один одного. Я очолив дипломатичне представництво в Україні на початку кризового періоду пандемії COVID-19. Ми запланували чимало культурних заходів, які, на жаль, довелося скасувати. Сподіваємося, що епідеміологічні умови покращають і ми матимемо змогу наприкінці цього року влаштувати культурний івент з нагоди Міжнародного дня солідарності з палестинським народом.

Останніми роками посольство активно долучається до організування культурних заходів по українських містах, а надто тих, де проживають члени нашої спільноти, які теж сприяють їх успішному проведенню. Крім того, маємо й обміни культурними візитами. Ми радо беремо участь у культурних заходах, на які нас запрошують.

– Які найскладніші виклики посольству довелося долати?

– Ми працюємо в дружній державі та з хорошими людьми, для нас створено належні робочі умови. Немає серйозних перешкод, на які ми могли б скаржитись, – хіба що непроста ситуація із COVID-19, яку переживає світ. Пандемія дуже ускладнила нашу діяльність і завадила реалізувати заплановані програми. А ще вона забрала життя багатьох і неабияк вплинула на людство загалом. Ми молимося Богу, аби він був милосердний до нас і дарував швидке одужання всім постраждалим.